

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 394/2015-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Sedlákom, MBA, Kukučínova 19, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 172/2009, za účasti Okresného súdu Rimavská Sobota, takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 172/2009 p o r u š e n é b o l i .

Okresnému súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 172/2009 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

██████████ priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Rimavská Sobota povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Rimavská Sobota je povinný uhradiť ██████████ trovy konania v sume 533,59 € (slovom päťstotridsaťtri eur a päťdesiatdeväť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Milana Sedláka, MBA, Kukučínova 19, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2015 osobne doručená sťažnosť ██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Sedlákom, MBA, Kukučínova 19, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 172/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka doručila okresnému súdu 21. decembra 2009 návrh na zverenie maloletej dcéry (ďalej len „maloletá“) do výchovy matky a určenie výživného na maloletú, ktorým sa domáhala zverenia svojej dcéry do osobnej starostlivosti a uloženia povinnosti otcovi maloletej (odporcovi, pozn.) prispievať na jej výživu sumou 1 000 švajčiarskych frankov mesačne.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Súd ku dňu podania tejto sťažnosti vo veci samej nerozhodol a sťažovateľka má za to, že z jeho strany dochádza k neodôvodneným prietahom v konaní. V priebehu celého konania súd robil a robí zjavne neúčelné, nadbytočné, či doslova nezmyselné úkony, ktoré však žiadnym spôsobom nesmerujú k vydaniu meritórneho rozhodnutia, a vo veci tak spôsobuje neodôvodnené prietahy. Z jednotlivých úkonov súdu, ktorých neúčelnosť spôsobuje neodôvodnené prietahy v konaní, možno uviesť nasledovné:

- vytýčenie termínu pojednávania na deň 09. februára 2010 bez toho, aby bolo doručenie predvolania či návrhu odporcovi vykázané a následné odročenie, cit.: „Súd za účelom vyčkania ohľadom doručenia zásielky odporcovi – otcovi mal. odročuje dnešné pojednávanie na neurčito“;

- po viac ako jednom roku (!!!) odo dňa, kedy sa konalo prvé pojednávanie, t. j. dňa 29. marca 2011 bola zo strany konajúceho súdu doručená na Ministerstvo spravodlivosti SR (ďalej aj len ako „MS SR“) žiadosť o doručenie žiadosti o výsluch otca mal. a o doručenie písomností, ktorá však bola obratom dňa 14. apríla 2011 zo strany MS SR vrátená pre formálne nedostatky, ako napr. použitie nesprávnych tlačív (súd mal použiť tlačivá haagskeho dohovoru, a nie Nariadenia Rady ES č. 1348/2000), či neopätrenie dožiadania podpisom sudcu a odtlačkom okrúhlej pečiatky, atď.;

- žiadosť o vykonanie dôkazu podľa Dohovoru o vykonávaní dôkazov v cudzine v občianskych a obchodných veciach, podpísaného dňa 18. marca 1970 datovaná dňa 15. augusta 2011 (č. l. 86) a zjavne tá istá žiadosť datovaná dňa 18. januára 2012 (č. l. 132), pričom súd cestou MS SR až dňa 07. marca 2012 (2 roky a 3 mesiace odo dňa podania návrhu) opätovne požiadal o doručenie písomností a vykonanie dôkazu, o ktorý žiadal ešte dňa 29. marca 2011 (výsluch odporcu), čo sa následne súdu zo strany MS SR vrátilo dňa 26. marca 2012 z dôvodu, že žiadosti majú byť doručené priamo švajčiarskemu súdu, pričom MS SR súd opätovne upozornil na nedostatky žiadosti obdobne, ako v prípise doručenom súdu dňa 14. apríla 2011, t. j. v prípade absencie originálu, resp. overenej fotokópie potvrdenie súdu o súhlase kópie s originálom písomnosti uloženej v spise, podpis sudcu v zmysle vyhl. č. 543/2005 Z. z.;

- čas vyhotovenia prekladov návrhu sťažovateľky a ďalších písomností, či už do jazyka nemeckého alebo macedónskeho, atď.

Súd i napriek ďalším návrhom sťažovateľky na vykonanie dokazovania za účelom skúmania majetkových pomerov otca mal. ■■■■■, ako aj návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by do času rozhodnutia vo veci samej boli dočasne upravené práva a povinnosti účastníkov konania spočívajúce v zverení mal. ■■■■■ do starostlivosti sťažovateľky (keďže mal. ■■■■■ by si odporca mohol kedykoľvek vziať mimo územia SR proti jej vôli a toto by nebolo možné ani len kvalifikovať ako medzinárodný únos) a vo výživnom (keďže súd ani len čiastočne nemal za preukázané majetkové pomery odporcu) nevyhovel a vydal dňa 27. novembra 2012 meritórne rozhodnutie.

Voči rozsudku, čo do výroku o výživnom a ďalších výrokoch (okrem zverenia mal. ■■■■■ do starostlivosti matky) bolo zo strany sťažovateľky v zákonom stanovenej lehote podané odvolanie, ktorému Krajský súd v Banskej Bystrici Uznesením pod sp. zn. 16CoP/36/2013 zo dňa 05. septembra 2013 vyhovel, rozhodnutie vo veci samej v napadnutej časti zrušil a ohľadom povinnosti odporcu platiť výživné nariadil predbežné opatrenie.

Toto uznesenie odvolacieho súdu bolo na tunajší súd doručené dňa 16. septembra 2013, no pokyn na zaslanie rozhodnutia účastníkom konania bol daný až 09. decembra 2013, t. j. takmer tri mesiace (!!!) po jeho obdržaní, a to bez ohľadu na nariadené predbežné opatrenie, čo je závažné porušenie ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. v platnom znení, či už čo do lehôt pri doručovaní predbežného opatrenia alebo uskutočňovania úkonov bez zbytočného odkladu, a pod.

Po ďalších úkonoch uskutočnených zo strany súdu (ustanovenie opatrovníka na návrh navrhovateľky, i keď tak súd mohol a mal urobiť aj bez návrhu, vytýčenie termínu pojednávania na deň 08. apríla 2014) tento v zmysle návrhu sťažovateľky na vykonanie dokazovanie takmer o ďalšie dva mesiace (!!!) po pojednávaní dňa 02. júna 2014 začal uskutočňovať úkony smerujúce k lustráciám majetku odporcu.

Tieto úkony však súd žiadal vykonať prostredníctvom Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej aj len ako „centrum“), čo je absolútne nelogické, keďže centrum nie je oprávneným subjektom na preverovanie majetkových pomerov v takomto type súdneho konania a po doručení upovedomenia centra zo dňa 09. júna 2014 o tom, že nie je v kompetencii centra preverovať majetkové pomery odporcu

a žiadať macedónsky ústredný orgán o zabezpečenie súdnych dôkazov (č. l. 253 a 254), ako aj vzhľadom na nariadené predbežné opatrenie a možnosť vymáhať na základe tohto rozhodnutia výživné do cudziny po doručení žiadosti sťažovateľky o poskytnutie súčinnosti pri vymáhaní výživného do cudziny zo dňa 14. júla 2014 (č. l. 255 – 257) súd až o ďalšie tri mesiace, dňa 13. októbra 2014 pribral do konania znalca – prekladateľa z jazyka slovenského do jazyka macedónske za účelom prekladu žiadosti konajúceho súdu o vykonanie dôkazu zistením majetkových pomerov otca mal. [REDACTED] (č. l. 259); medzitým súd nerobil žiadne ďalšie úkony, čo vyplýva z číslovania listín v spisovej zložke.

Po viac ako šiestich mesiacoch odo dňa doručenia žiadosti súdu o poskytnutie súčinnosti pri vymáhaní výživného do cudziny prostredníctvom centra (a takmer šiestich rokoch odo dňa podania návrhu) súd doručil centru podklady pre vymáhanie výživného do cudziny, ktoré boli spolu s návrhom na vymáhanie výživného do Macedónska postúpené dňa 19. marca 2015 a je predpoklad, že v prípade úspešného núteného výkonu rozhodnutia a vymáhania výživného do cudziny si otec mal. [REDACTED] začne plniť svoju vyživovaciu povinnosť a ak nie, sťažovateľka si bude môcť v prípade splnenia zákonných podmienok uplatniť cestou príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny náhradné výživné a aspoň čiastočne tak zlepši zabezpečovanie základných potrieb pre mal. [REDACTED].»

K právnej a faktickej zložitosti napadnutého konania sťažovateľka uvádza, že si je vedomá, že existencia medzinárodného prvku kladie zvýšené nároky na procesnú činnosť všeobecného súdu a vzhľadom na to spravidla objektívne nemožno očakávať ukončenie konania v zákonom ustanovenej šesťmesačnej lehote, napriek tomu je „... toho názoru, že pokiaľ by konanie Okresného súdu Rimavská Sobota nebolo poznačené neefektívnosťou, nesústreďenosťou a neznalosťou v oblasti starostlivosti súdu vo veciach s medzinárodným prvkom (čo ale samozrejme nemôže byť na ťarchu sťažovateľke a mal. [REDACTED]), promptnejšie, róznejšie a dôkladnejšie konanie zo strany súdu by minimálne viedlo k vydaniu rozhodnutia vo veci samej čo i len v prvom stupni. Súd však svojim doslova laxným prístupom vo veci samej a úkonmi (často krát doslova nezmyselnými) robenými s veľkým časovým odstupom len prispel a i naďalej prispieva k nepriaznivej životnej i finančnej situácii základných životných potrieb.“

Sťažovateľka zastáva názor, že „svojim konaním nedala dôvod na neodôvodnené prietahy, ktorými je konanie vedené na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 7P/172/2009 poznačené. Súdu dokonca na základe jeho telefonických dopytom poskytovala súčinnosť či už pri oznamovaní jej známej adresy odporcovi, alebo adresy súdu na území Švajčiarskej konfederácie, ktorú zistila z verejne dostupných informácií na internete; v súvislosti s uvedeným dávame súdu do pozornosti, že v konečnom dôsledku súd ako orgán verejnej moci mohol a mal si tieto informácie o právomoci, resp. kompetencii orgánu príslušného v štáte dožiadania zistiť prostredníctvom MS SR, prípadne MZV SR.“

Podľa sťažovateľky okresný súd svojou nečinnosťou, ako aj neefektívnou činnosťou spôsobil „neprimerané prietahy v konaní, čím je dotknuté základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol takto:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 7P/172/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Rimavská Sobota sa v konaní vedenom pod sp. zn. 7P/172/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,00 € (slovom: desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Rimavská Sobota povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Rimavská Sobota je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 355,73 € (slovom: tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet

jej právneho zástupcu JUDr. Milana Sedláka, MBA, advokáta so sídlom v Košiciach, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 394/2015-16 z 23. júna 2015 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Dňa 29. júna 2015 bolo ústavnému súdu sťažovateľkou doručené podanie, v ktorom poukazuje na skutočnosť, že okresný súd účelovo nariadil pojednávanie na 16. jún 2015 (aby v priebehu konania pred ústavným súdom preukázal, že vo veci koná), ktoré následne odročil z dôvodu, že do času, keď bolo pojednávanie nariadené, neboli zabezpečené dôkazy vykonané príslušným dopytovaným orgánom v Macedónsku. Podľa sťažovateľky tak neefektívnym postupom okresného súdu aj naďalej dochádza k zbytočným prieťahom.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie k sťažnosti a vhodnosti ústneho pojednávania vo veci. Predseda okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. Spr 602/15 z 22. júla 2015 k sťažnosti predovšetkým uviedol:

„Návrh na zverenie maloletého dieťaťa do výchovy matky a určenie výživného bol súdu doručený dňa 21. 12. 2009. Súd vo veci vytýčil pojednávanie na deň 09. 02. 2010, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu, že zásielka s predvolaním odporcu bola súdu vrátená ako neprevzatá. Súd začal vykonávať úkony spojené s doručovaním písomností a výsluchom otca, avšak keďže ide o vec starostlivosti o maloletého s medzinárodným prvkom, zahraničné orgány často nereagujú na výzvy súdu a tak vznikajú problémy ovplyvňujúce plynulosť vybavovania veci. Okrem riešenia prekladov listín a postupov doručovania v cudzine v súlade s európskymi predpismi a medzinárodnými zmluvami súd vykonával šetrenie ohľadom pobytu otca maloletého dieťaťa, ktorý sa pohyboval na území Švajčiarska a Macedónska. V čase pobytu otca vo väzení vo Švajčiarsku bol na pojednávaní dňa 27. 11. 2012 vo veci vyhlásený rozsudok, proti ktorému matka dieťaťa podala odvolanie.

Počas doby šiestich mesiacov, kedy sa spis nachádzal na Krajskom súde v Banskej Bystrici, bola tunajšiemu súdu doručená správa o prepustení otca z výkonu trestu

a neúspešnom nadviazaní kontaktu pri doručovaní písomností. Právny zástupca matky oznámil súdu adresu otca v Macedónsku až 24. 01. 2014.

V septembri 2013 v súdnom oddelení 7P došlo k organizačným zmenám na poste asistentky, čo mohlo spôsobiť zdržanie pri odovzdávaní a preberaní agendy. Sudkyňa tiež dňa 20. 02. 2013 upozornila predsedu súdu na neúmerný nápad vecí do súdnych oddelení 7P a 7C spôsobený hromadnými podaniami spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. a prerozdelením vecí po odchádzajúcich kolegoch s tým, že pri vybavovaní takeého počtu pridelených vecí nebude možné postupovať plynulo a bez prieťahov. Napriek tomu, že takáto situácia v r. 2013 vznikla vo všetkých súdnych oddeleniach C tunajšieho súdu, v súdnych oddeleniach [REDAKOVANÉ] je v súčasnosti stav vybavovania vecí, na rozdiel od niektorých oddelení C, uspokojujivý.

Spis bol zaradený medzi veci sledované predsedom súdu a pri vybavovaní sa postupuje v zmysle ustanovení krajského súdu – poskytnutím dokladov potrebných k vymáhaniu výživného z cudziny Centru pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže a zisťovaním majetkových pomerov otca maloletého dieťaťa prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Macedónska v Skopje. Pojednávanie konané dňa 16. 06. 2015 bolo odročené na 03. 09. 2015 za účelom doručenia získaných dôkazov o majetkových pomeroch z Ministerstva spravodlivosti SR Okresnému súdu Rimavská Sobota a ich prekladu.“

Predseda okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Dňa 17. augusta 2015 ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 602/15 z 22. júla 2015 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 22. augusta 2015 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a zároveň využil možnosť zaujať

stanovisko k vyjadreniam predsedu okresného súdu; vo svojom stanovisku predovšetkým uviedol:

«Sťažovateľka nemôže nesúhlasiť s tým, že vo veci starostlivosti súdu o maloletého s medzinárodným prvkom je zvýšená administratívna činnosť, súvisiaca s procesom pri doručovaní listín do zahraničia a samozrejme si tiež uvedomuje, že všeobecný súd jednej krajiny nemôže donútiť a prikázať orgánu inej krajiny, aby ten vo veci konal bezodkladne.

Úkony spojené s doručovaním písomností a výsluchom otca a „časový odstup“ vykonávania týchto úkonov však nebol spôsobený tým, že by zahraničné orgány na výzvu súdu nereagovali, čo práve toto podľa vyjadrenia predsedu súdu malo spôsobiť problémy majúce vplyv na plynulosť vybavovania veci.

Všeobecný súd tiež nepostupoval pri doručovaní písomností v súlade s európskymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, keďže je zřejmé, že doručovanie bolo zjavne zmätočné (viď napr. žiadosť o doručenie písomností na č. l. 43 a nasl., ktorá bola zo strany MS SR č. l. 65 vrátená na prepracovanie s uvedením konkrétnych nedostatkov, žiadosť na č. l. 132. a nasl., ktorá bola opätovne zo strany MS SR č. l. 150 vrátená na prepracovanie, atď.). Navyše, zo spisu je zjavné, že tri mesiace potom, ako všeobecný súd doručoval žiadosť o doručenie písomností a o vykonanie dôkazu príslušnému orgánu vo Švajčiarsku, mal súd už výpoveď odporcu k dispozícii (13. júla 2012), preto tvrdenie predsedu súdu, že zahraničné orgány na výzvu súdu nereagovali, je v tomto prípade prinajmenšom „alibistické“.

Len pre správnosť uvádzame, že spis bol Krajskému súdu v Banskej Bystrici doručený dňa 17. apríla 2013 a vrátený dňa 16. septembra 2013, t. j. nie šesť mesiacov, ako uvádza predseda súdu, ale po dobu ani nie piatich mesiacov, čo je zřejmé z uznesenia odvolacieho súdu, ktorým tento o. i. nariadil predbežné opatrenie.

Taktiež nie je pravdou tvrdenie predsedu súdu, že by bola sťažovateľka adresu otca v Macedónsku oznámila až dňa 24. januára 2014 – sťažovateľka sama, v tom čase nezastúpená právnym zástupcom, všeobecnému súdu túto informáciu oznámila ešte dňa 23. mája 2011, na základe čoho následne Okresný súd Rimavská Sobota príslušnému ministerstvu Macedónskej republiky doručoval žiadosť zo dňa 07. júna 2011 o vykonanie dôkazu a doručenie písomností. Nečinnosť orgánu verejnej moci bez toho, aby mu

vo vykonávaní procesných úkonov bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné, v právnom štátne neakceptovateľné prietahy v konaní. Ani v tomto prípade tvrdené nadmerné množstvo vecí a nedostatočné personálne obsadenie nezbavuje štát zodpovednosti za prietahy v konaní, keďže nemajú povahu okolností vylučujúcich zodpovednosť orgánu verejnej moci a samozrejme nemôžu byť na ťarchu sťažovateľke a jej maloletej dcére.

Zo spisu je zjavné, že ani potom, ako sa vec vrátila z Krajského súdu v Banskej Bystrici, súd nepostupoval bez zbytočných prietahov; k tomu sa však sťažovateľka vyjadrila v samotnej sťažnosti, preto nepovažuje za potrebné opätovne na to osobitne poukazovať.

Záverom len Ústavnému súdu SR uvádzame, že dôkazy, ktoré boli zo strany všeobecného súdu zabezpečené, nie sú podľa názoru sťažovateľky spôsobilé objektívne posúdiť majetkovú situáciu otca mal. ██████████, rozhodnú pre určenie výšky výživného, pretože sa jedná len o výpisy z listov vlastníctva k nehnuteľnostiam, bez akéhokoľvek bližšieho zisťovania jeho aktuálnej sociálnej situácie (napr. opätovným výsluchom otca, keďže tento sa k veci samej vyjadroval naposledy v roku 2012, či lustráciou cez príslušný orgán sociálneho poistenia/zabezpečenia, a pod.).»

Právny zástupca sťažovateľky súčasne upravil svoj návrh v časti týkajúcej sa úhrady trov konania; podľa upraveného návrhu sa domáha úhrady trov konania v sume 533,59 €.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo sťažnosti, z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 7 P 172/2009, z písomných vyjadrení účastníkov konania, ako i vlastným šetrením ústavný súd zistil o doterajšom priebehu napadnutého konania tieto skutočnosti:

1. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 21. decembra 2009 návrh na zverenie maloletej do svojej výchovy a určenie výživného na maloletú (ďalej len „návrh“).

2. Okresný súd uznesením č. k. 7 P 172/2009-19 z 29. januára 2010 (ďalej len „uznesenie z 29. januára 2010“) ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Rimavskej Sobote (ďalej len „úrad práce“) za opatrovníka maloletej a súčasne nariadil pojednávanie na 9. február 2010.

3. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 9. februára 2010, bolo odročené na neurčito na účely doručenia zásielky odporcovi, ktorý je cudzím štátnym príslušníkom.

4. Dňa 10. júna 2010 okresný súd uznesením č. k. 7 P 172/2009-22 pribral do konania súdnu prekladateľku (ďalej len „ustanovená prekladateľka“), ktorej úlohou bolo preložiť návrh sťažovateľky a uznesenie okresného súdu z 29. januára 2010.

5. Dňa 13. augusta 2010 okresný súd odvolal ustanovenú prekladateľku a do konania pribral inú súdnu prekladateľku, ktorá 24. augusta 2010 doručila okresnému súdu požadovaný preklad a vyúčtovanie za vykonanie prekladateľského úkonu.

6. Dňa 18. marca 2011 okresný súd pribral do konania súdnu prekladateľku na preklad dožiadania výsluchu odporcu a žiadosti o doručenie písomností podľa čl. 4 ods. 3 Nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (ďalej len „nariadenie Rady“) prostredníctvom príslušného súdu vo Švajčiarsku.

7. Dňa 29. marca 2011 okresný súd doručoval Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) žiadosť o výsluch odporcu a žiadosť o doručenie písomností na príslušný súd vo Švajčiarsku.

8. Dňa 14. apríla 2011 ministerstvo spravodlivosti doručilo okresnému súdu odpoveď s požiadavkami o prepracovanie zaslaných žiadostí podľa príslušných ustanovení Dohovoru o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach (Haagský dohovor), keďže Švajčiarsko nie je členským štátom Európskej únie,

takže vo veci nemožno postupovať podľa nariadenia Rady a o odstránenie formálnych nedostatkov.

9. Dňa 18. mája 2011 okresný súd pribral do konania súdnu prekladateľku na účely preloženia žiadosti o doručenie písomností.

10. Dňa 23. mája 2011 sťažovateľka na základe telefonického rozhovoru oznámila okresnému súdu adresu, na ktorej sa v Macedónsku zdržiava odporca, v dôsledku čoho okresný súd 7. júna 2011 pribral do konania súdnu prekladateľku na účely preloženia žiadosti o vykonanie dôkazu, žiadosti o doručenie písomností, návrhu sťažovateľky a uznesenia okresného súdu z 29. januára 2010 a zároveň požiadal Ministerstvo spravodlivosti Macedónskej republiky o doručenie žiadosti o vykonanie dôkazu a žiadosti o doručenie písomností pre odporcu na príslušný súd v Macedónsku.

11. Dňa 30. augusta 2011 bol okresnému súdu doručený preklad žiadosti o vykonanie dôkazu do jazyka nemeckého a vyúčtovanie za preklad a 13. septembra 2011 bol okresnému súdu doručený preklad žiadosti o vykonanie dôkazu do jazyka macedónskeho a albánskeho a vyúčtovanie odmeny za tento preklad.

12. Dňa 14. novembra 2011 okresný súd požiadal súdnu prekladateľku na predloženie požadovaného prekladu ďalších písomností do jazyka macedónskeho a jazyka albánskeho (žiadosť o doručenie písomností, návrh sťažovateľky a uznesenie okresného súdu z 29. januára 2010), pričom po telefonickom rozhovore bol súdnej prekladateľke opätovne zaslaný návrh sťažovateľky a uznesenie okresného súdu z 29. januára 2010 na účely ich prekladu. Požadovaný preklad ďalších písomností bol doručený okresnému súdu 20. decembra 2011.

13. Dňa 27. februára 2012 okresný súd pribral do konania súdnu prekladateľku z jazyka slovenského do jazyka nemeckého na vypracovanie prekladu žiadosti o doručenie písomností a žiadosti o vykonanie dôkazu.

14. Dňa 5. marca 2012 bol okresnému súdu doručený list ministerstva spravodlivosti, ktorého prílohou bol list Ministerstva spravodlivosti Macedónskej republiky o nevybavení dožiadania z dôvodu pobytu odporcu vo Švajčiarsku, a zároveň bol doručený preklad

žiadosti o vykonanie dôkazu z jazyka slovenského do jazyka nemeckého a vyúčtovanie odmeny za tento preklad.

15. Dňa 6. marca 2012 okresný súd vykonal výsluch sťažovateľky a 7. marca 2012 dožiadal ministerstvo spravodlivosti o doručenie žiadosti o vykonanie dôkazu na príslušný súd vo Švajčiarsku a vybavenie žiadosti o doručenie súdnej písomnosti v cudzine. Ministerstvo spravodlivosti vrátilo žiadosti spoločne s písomnosťami okresnému súdu 26. marca 2012 z dôvodu, že Haagsky dohovor umožňuje priamy styk medzi dožadujúcim súdom a prijímajúcim orgánom dožiadaného štátu bez účasti ministerstva spravodlivosti.

16. Dňa 28. marca 2012 zákonný sudca vydal pokyn na doručenie žiadosti priamo prijímaciemu orgánu dožiadaného štátu. Dňa 28. mája 2012 bola okresnému súdu doručená odpoveď Civilného súdu v Bazilej, Švajčiarsko o tom, že odporca sa nachádza vo väzení. Dňa 13. júla 2012 bola okresnému súdu doručená odpoveď Okresného súdu Willisau, Švajčiarsko na žiadosť o vykonanie dôkazu.

17. Na účely prekladu došlých písomností okresný súd 18. júla 2012 pribral do konania súdnu prekladateľku z nemeckého jazyka do slovenského jazyka, ktorá preklad okresnému súdu doručila 19. júla 2012 spoločne s vyúčtovaním odmeny za preklad.

18. Dňa 26. septembra 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 16. október 2012. Dňa 27. septembra 2012 bola okresnému súdu zo strany sťažovateľky doručená žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu jej dočasnej práceneschopnosti, na základe ktorej bolo pojednávanie nariadené na 27. november 2012.

19. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 23. novembra 2012 návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

20. Dňa 27. novembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok sp. zn. 7 P 172/2009 (ďalej len „rozsudok z 27. novembra 2012“), ktorým maloletú zveril do osobnej starostlivosti sťažovateľky, odporcu zaviazal prispievať na výživu maloletej sumou 100 € mesačne, počnúc dňom 21. decembra 2006, a nedoplatok na výživnom, ktorý vznikol v sume 7 100 €, zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľke v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania.

21. Proti rozsudku okresného súdu z 27. novembra 2012 podala sťažovateľka 29. januára 2013 odvolanie. Okresný súd následne 14. februára 2013 pribral do konania súdnu prekladateľku z jazyka slovenského do jazyka nemeckého na preklad rozsudku okresného súdu z 27. novembra 2012 a odvolania sťažovateľky proti tomuto rozsudku; okresný súd zároveň vyzval úrad práce na vyjadrenie sa k odvolaniu sťažovateľky. Preklad listín bol doručovaný odporcovi 14. marca 2013, zásielka bola 25. marca 2013 vrátená ako nedoručená.

22. Dňa 17. apríla 2013 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 27. novembra 2012 Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“).

23. Dňa 17. júla 2013 okresný súd pribral do konania súdnu prekladateľku z jazyka slovenského do jazyka nemeckého na preklad správy z Úradu justičného výkonu vo Švajčiarsku, z ktorej vyplýva, že doručenie podkladov odporcovi bolo neúspešné.

24. Krajský súd uznesením č. k. 16 CoP 36/2013-22 z 5. septembra 2013 (ďalej len „uznesenie z 5. septembra 2013“) rozsudok okresného súdu z 27. novembra 2012 vo výrokoch, ktorými rozhodol o vyživovacej povinnosti a o nedoplatku na výživnom k maloletému dieťaťu a o trovách konania, zrušil a v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Vo výroku, ktorým okresný súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, krajský súd odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že nariadil predbežné opatrenie v tomto znení: *„Otec... je povinný prispievať na výživu maloletej... sumou 100 € mesačne vždy do 5. dňa v mesiaci k rukám matky...“* (výrok, ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky, ostal nedotknutý).

25. Dňa 18. septembra 2013 bol spis vrátený okresnému súdu, ktorý následne doručoval uznesenie krajského súdu z 5. septembra 2013; sťažovateľke bolo doručené 12. decembra 2013 a úradu práce 7. januára 2013, pričom vo vzťahu k odporcovi bolo neúspešné, rovnako ako opätovné doručovanie.

26. Dňa 24. januára 2014 bola okresnému súdu prostredníctvom právneho zástupcu sťažovateľky oznámená adresa, na ktorej sa zdržiaval odporca v Macedónsku na účely doručenia uznesenia krajského súdu z 5. septembra 2013, a predložená žiadosť o doručenie na uvedenú adresu. Zásielka bola vrátená okresnému súdu 7. marca 2014 ako nedoručená.

27. Dňa 17. marca 2014 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh na ustanovenie opatrovníka odporcovi na účely doručovania rozhodnutia krajského súdu z 5. septembra 2013; odporcovi bol opatrovník okresným súdom ustanovený 19. marca 2014.

28. Dňa 21. marca 2014 bolo uznesenie krajského súdu z 5. septembra 2013 doručované opatrovníkovi odporcu, ktorý sa vzdal odvolania proti citovanému rozhodnutiu.

29. Dňa 27. marca 2014 okresný súd uznesením č. k. 7 P 172/2009-249 ustanovil odporcovi na zastupovanie v napadnutom konaní opatrovníčku.

30. Dňa 8. apríla 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

31. Dňa 2. júna 2014 okresný súd doručil Centru pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (ďalej len „centrum“) žiadosť o súčinnosť pri zisťovaní majetkových pomerov odporcu, ktoré 9. júna 2014 doručilo okresnému súdu odpoveď, podľa ktorej nie je v pôsobnosti centra preverovať pomery odporcu a žiadať príslušný orgán v Macedónsku o zabezpečenie dôkazov.

32. Dňa 14. júla 2014 sťažovateľka doručila okresnému súdu žiadosť o poskytnutie súčinnosti pri vymáhaní výživného z cudziny.

33. Dňa 13. októbra 2014 okresný súd dožiadal Ministerstvo spravodlivosti Macedónska o súčinnosť pri zisťovaní majetkových pomerov odporcu. V ten istý deň okresný súd uznesením pribral do konania súdnu prekladateľku na účely prekladu žiadosti o vykonanie dôkazu zistením majetkových pomerov odporcu, ako aj preloženie rozsudku okresného súdu z 27. novembra 2012, uznesenia krajského súdu z 5. septembra 2013, potvrdenia o návšteve školy, rodného listu maloletej a potvrdenia o trvalom pobyte.

34. Dňa 5. novembra 2014 bol okresnému súdu doručený preklad listín z jazyka slovenského do jazyka macedónskeho. Dňa 9. januára 2015 bol okresnému súdu doručený preklad rozsudku okresného súdu z 27. novembra 2012 (doložky právoplatnosti) a uznesenia krajského súdu z 5. septembra 2013 (doložka právoplatnosti) z jazyka slovenského do jazyka macedónskeho.

35. Dňa 22. januára 2015 zákonný sudca vydal pokyn na doručenie žiadosti o zistenie majetkových pomerov odporcu Ministerstvu spravodlivosti Macedónska.

36. Dňa 19. mája 2015 sťažovateľka predložila okresnému súdu dôkaz na účely zdokladovania majetkových pomerov odporcu.

37. Pojednávanie nariadené na 16. jún 2015 okresný súd odročil na 3. september 2015 na účely predloženia dokladu o majetkových pomeroch odporcu prostredníctvom dožiadania vykonaného Ministerstvom spravodlivosti Macedónska (správa bola doručená 19. júna 2015 a okresný súd ju 29. júna 2015 predložil na preklad súdnej prekladateľke).

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 172/2009.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. V súvislosti s posudzovaním právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o zverení maloletej

do výchovy matky a určenie výživného na maloleté dieťa, ktoré tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, v rámci ktorej existuje ustálená judikatúra obsahujúca aj metodiku postupu všeobecných súdov, a preto nemožno považovať vec sťažovateľky za právne zložitú.

Vzhľadom na skutočnosť, že účastníkom napadnutého konania, proti ktorému návrh smeruje, je cudzí štátny príslušník s miestom pobytu v niekoľkých štátoch, ústavný súd hodnotí vec z faktického hľadiska ako zložitú. Cudzí, resp. medzinárodný prvok v konaní totiž môže mať za následok zdĺhavosť konania, pretože vykonávanie všetkých úkonov si vyžaduje súčinnosť s orgánmi cudzieho štátu, preklady písomností do cudzieho jazyka a určovanie termínov pojednávaní s dostatočným predstihom. Doručovanie súdnych písomností a dožiadaní na vykonanie dôkazov sa v súdnych konaniach s medzinárodným prvkom realizuje na základe medzinárodných zmlúv, ku ktorým pristúpila aj Slovenská republika. Faktická zložitosť veci nemôže však ospravedlniť dlhšie obdobia nečinnosti okresného súdu, príp. jeho neefektívnu činnosť.

Z hľadiska povahy veci ústavný súd zdôrazňuje, že vo veciach, v ktorých sa rozhoduje o výživnom, resp. sa vymáha výživné pre maloleté dieťa, ide o existenčné veci v rámci agendy starostlivosti súdu o maloletých, ktoré vyžadujú zo strany všeobecných súdov mimoriadnu pozornosť. Tejto skutočnosti zodpovedá aj § 176 ods. 3 OSP, ktorý ukladá súdom vo veciach starostlivosti o maloletých rozhodnúť bez zbytočného odkladu, najneskôr do šiestich mesiacov.

2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľky ako účastníčky tohto konania, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 P 172/2009 k zbytočným prieťahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj nesprávna činnosť príslušného štátneho orgánu (m. m. II. ÚS 33/99), ktorú z hľadiska jej dôsledkov nepochybne možno považovať za neefektívnu činnosť.

Zo súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vyplýva, že v jeho doterajšom priebehu došlo k niekoľkým kratším obdobiam neodôvodnenej nečinnosti (napr. od februára 2010, keď sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, až do júna 2010, keď bola do konania pribratá súdna prekladateľka, alebo od septembra 2010, keď okresný súd rozhodol o priznaní odmeny súdnej prekladateľke, do marca 2011).

Kľúčové pochybenie v postupe okresného súdu v napadnutom konaní podľa názoru ústavného súdu však spočíva v tom, že konanie ako celok je poznačené neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou súvisiacou s rozhodovaním o návrhu sťažovateľky na určenie výživného pre maloletú. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že zásada *iura novit curia*, podľa ktorej súd nielenže pozná právo, ale je si zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje, vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv, tvorí integrálnu súčasť nielen základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Postup okresného súdu popísaný bližšie v sťažnosti a vyplývajúci z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní spočívajúci v nesprávnej aplikácii právnej úpravy procesného charakteru (napr. vrátenie žiadostí ministerstvom spravodlivosti 14. apríla 2011 a 26. marca 2012, ako aj odpoveď centra z 9. júna 2014 o nedostatku jeho

pôsobnosti vo veci zisťovania majetkových pomerov odporcu a dožiadania príslušného orgánu v cudzine) nemožno charakterizovať ako postup smerujúci efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania, a teda taký, ktorý je zlučiteľný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Neefektívny postup okresného súdu potvrdzuje aj skutočnosť, že jeho meritórne rozhodnutie (rozsudok z 27. novembra 2012) bolo krajským súdom zrušené v časti týkajúcej sa určenia výživného pre maloletú z dôvodu závažných procesných pochybení spočívajúcich v nevykonaní výsluchu sťažovateľky, nezisťovaní osobných, príjmových a majetkových pomerov sťažovateľky a odporcu a nezisťovaní pomerov na strane maloletej, t. j. v nezisťovaní skutočností rozhodných pre určenie výšky vyživovacej povinnosti voči maloletej.

Zohľadňujúc predovšetkým doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ktoré nie je ani po 6 rokoch právoplatne ukončené, a najmä s poukazom na jeho predmet (určenie výživného pre maloletú, pozn.), ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným prieťahom, ktoré boli spôsobené jednak neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu, ale najmä jeho neefektívnou, resp. nesprávnou činnosťou. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

K obrane okresného súdu o organizačných zmenách a neúmernej zaťažnosti súdnych oddelení 7P a 7C ako objektívnych okolností majúcich negatívny dopad na plynulosť konania aj vo veci sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezavahuje štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 P 172/2009 konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania, ako aj charakteru neefektívnej činnosti okresného súdu a zohľadňujúc jeho osobitnú povahu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. Milanom Sedlákom, MBA. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 3 úkony vykonané v roku 2015).

Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie doručené ústavnému súdu 25. augusta 2015) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za každý úkon vykonaný v roku 2015 priznal ústavný súd úhradu v sume

139,83 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 3 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €, čo spolu predstavuje sumu 444,66 €. Uvedenú sumu bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH, keďže právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH; celková odmena za poskytnuté právne služby tak predstavuje sumu 533,59 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2015